

[Unitatea 1]

Lecția 2

Despre patrimoniu

A. REALITĂȚI ȘI CUVINTE

Citește și reține !

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

Patrimoniu	doină, colindă, moștenire, a păstra
Valoare	căluș, biserică, tradiție, a conserva
Material	a juca, mănăstire, obicei
Imaterial	a colinda, fortificat/-ă, datină

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Patrimoniul *material* și *imaterial* al unui popor reprezintă legătura cu cei de dinainte, fiind moștenirea ce este transmisă mai departe urmașilor.

Instituția care reglementează valorificarea și păstrarea patrimoniului material și imaterial mondial este UNESCO. Pe listele de patrimoniu imaterial ale UNESCO, România este reprezentată prin **doină** și **căluș**.

Doina este un cântec care exprimă diferite stări emoționale: tristețe, melancolie, bucurie, singurătate sau iubire. *Doina* s-a transmis în primul rând în cadru familial.

Călușul este un dans la care participă doar bărbați. El se joacă în special în sudul României, cu scopul de a-i vindeca pe cei bolnavi.

Orientare culturală - Anexe

Pe lista UNESCO a **patrimoniului material** sunt incluse următoarele construcții sau ansambluri arhitectonice: *mănăstirile din Bucovina, bisericile de lemn din Maramureș, mănăstirea Hurezu, bisericile fortificate din Transilvania, fortărețele dacice din Munții Orăștiei, centrul istoric Sighișoara și rezervația biosferei Delta Dunării.*

1. Care sunt valorile reprezentative ale culturii imateriale din zona / țara de unde proveniți? Descrieți și povestiți despre ele.
2. Care sunt valorile culturale materiale reprezentative pentru zona / țara de unde proveniți? Există asemănări / deosebiri cu cele din România? Dacă da, care sunt acestea?

Exerciții:

Expresii:

a moșteni din tată în fiu – *a transmite mai departe*

așchia nu sare departe de trunchi – *copiii moștenesc talentele părinților*

capra sare masa, iada sare casa – *moștenitorii depășesc (mai ales) defectele sau talentele părinților*

ce naște din pisică, șoareci mănâncă – *copiii fac ceea ce au făcut părinții lor*

Ce expresii asemănătoare există în cultura dumnevoastră?

Orientare culturală - Anexe

1. Potrivește cuvintele cu definițiile corespunzătoare:

Patrimoniul	suma calităților care dau preț unui obiect, unei ființe, unui fenomen etc.; importanță, însemnătate, preț, merit
Valoare	Ansamblu de concepții, de obiceiuri, de datini și de credințe care se statornicesc istoricește în cadrul unor grupuri sociale sau naționale și care se transmit (prin viu grai) din generație în generație
Doină	bun moștenit prin lege de la părinți, avere părintească
Tradiție	Poezie lirică specifică folclorului românesc, care exprimă un sentiment de dor, de jale, de revoltă, de dragoste etc., fiind însoțită, de obicei, de o melodie adecvată
Moștenire	A ține la loc sigur, păzind cu grijă, a pune bine; a ține în bună stare, a avea grijă, a pune bine
A păstra	Bunuri materiale rămase de la o persoană decedată și transmise altei (sau altor) persoane rămase în viață

2. Asociați monumentele cu țara căreia îi aparțin:

Mănăstirile din Bucovina	China
Statuia Libertății	Italia
Piața domului din Pisa	India
Piramida lui Keops	România
Taj Mahal	Rusia
Turnul Eiffel	Egipt
Palatele imperiale ale dinastiei Ming și Quing	Statele Unite ale Americii
Piața Kremlinului	Franța

Orientare culturală - Anexe

3. Completați textul, utilizând cuvintele din chenar:

patrimoniu	tradițiile	monumente	biserici	lemn
ghid	călătorit	mănăstiri		Maramureș

Adbul a _____ deja prin România. A văzut câteva dintre clădirile de _____. Prima dată a fost în Bucovina, pentru că auzise de celebrele _____. Multe au fost ridicate din ordinul lui Ștefan cel Mare. Ele sunt incluse pe lista de _____ a UNESCO.

Acum ar vrea să meargă și în _____. A auzit că aici se păstrează _____ românești. Îl roagă pe Ioan, un coleg, să-i fie _____. Vrea să viziteze cimitirul de la Săpânța, dar și _____ de _____, atât de cunoscute.

4. Stabiliți valoarea de adevăr a următoarelor afirmații (A/F):

Centrul istoric din Sighișoara se găsește în Transilvania.

Turnul Eiffel se află în Paris.

Mănăstirile din Bucovina se află în România.

Piramidele egiptene sunt construcții ale regilor Franței.

Marele Zid Chinezesc a fost ridicat în partea de nord a Chinei.

5. Vă aflați într-un Centru Turistic. Încercați să aflați informații despre posibile locuri pe care să le vizitați în România. Utilizați expresiile din chenar:

Turist:

Orientare culturală - Anexe

Bună ziua! Ați putea, vă rog, să-mi spuneți
Sunt de puțin timp în România. Ce să vizitez?
Care sunt zonele importante / frumoase / valoroase?
Fiți amabilă, ce zonă îmi recomandați să?
Cum ajung acolo?
Unde să mă cazez? Există pensiuni sau hotel? Ce îmi recomandați?
Mulțumesc pentru informații!
Vă mulțumesc de ajutor!

Ghid:

Cu ce vă pot ajuta?
Vă recomand să vizitați Obcinele Bucovinei, Delta Dunării sau Maramureșul.
Ajungeți cu trenul accelerat _____, pe care îl luați din Gara de Nord.
Există și autocare.
Puteți încerca la pensiunea _____. Avem recomandări bune și pentru hotelul _____.
Cu (multă) plăcere!

6. Puneți în ordine frazele de mai jos, creând astfel un text logic:

Abdul merge la agenția de turism Touroperator. Merg în vacanța de vară în Delta Dunării. Au văzut pe internet că vor găsi și o geamie la Bașpunar. Au auzit că peisajul e frumos, iar oamenii sunt primitivi. Delta este rezervație naturală. Are nevoie de patru bilete pentru excursie. Oamenii de acolo sunt ospitalieri. Imamul e de vârsta lor. Vor vedea multe specii rare de păsări. Călătorește cu trei prieteni.

Orientare culturală - Anexe

7. **Potrivești descrierea valorii de patrimoniu cu valoarea respectivă:**

Căluș	a umbla în seara de Crăciun sau de Anul Nou din casă în casă pentru a cânta colinde și a ura gazdelor sănătate și fericire pentru anul ce vine; în schimbul urărilor fiecare colindător primește un dar, fie bani, fie ceva de mâncare
A colinda	text liric, însoțit de muzică, ce exprimă sentimente precum dorul, jalea, nostalgia, revolta, dragostea
Doină	dans ritualic executat pentru însănătoșirea bolnavilor de către un grup condus de un vătaf

[Unitatea 11]

Lecția 2

Momente festive din viața omului (vizita după naștere, botezul, logodna, nunta, înmormântarea și parastasul)

- Scop** – Descoperirea și valorizarea practicilor ce însoțesc momentele esențiale din viața omului în societatea românească;
- O1** – Să numească principalele momente ale vieții omului și practicile care le însoțesc;
- O2** – Să descrie practicile legate de naștere, cununie și înmormântare;
- O3** – Să compare practicile societății românești cu cele ale propriei comunități;

A. REALITĂȚI ȘI CUVINTE

Citește și reține !

Orientare culturală - Anexe

Botez	Naș /-i	Ursitoare	Logodna
A (se) logodi	Logodnic /ă /i	Nuntă	Cununie
Mire	Mireasă	Dar	Naș /-ă
Soacra mare / mică	Socrul mare / mic	Moarte	
Înmormântare	Bocet / e	Bocitoare	
Sicriu / coșciug / copârșeu / tron / sănduc / leagăn			Cruce
Epitaf	Necrolog	Doliu	Pomană
De pomană	Parastas		

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Cele mai importante momente din viața omului nu pot trece oricum. Ele trebuie marcate prin practici speciale. Oamenii fac și spun lucruri prin care să dea de veste tuturor că un om s-a născut, că unii s-au căsătorit iar alții au murit. Astfel, cele mai importante momente din viața omului sunt pentru satul tradițional românesc, dar și pentru lumea modernă următoarele: nașterea, urmată de botez, nunta, respectiv înmormântarea.

În lumea tradițională românească existau diverse metode prin care femeia însărcinată sau gravida putea determina ca nou născutul să fie frumos, sănătos, voios și cu noroc în viață. Ea trebuia să aibă mare grijă ce anume mănâncă, ori încotro privește, pentru ca pruncul să nu iasă malformat sau urât. Femeia însărcinată care fura fructe sau flori năștea copil însemnat cu fructul sau floarea furată.

După naștere, la care asista moașa de neam (cea mai bătrână femeie din neam, care i-a moșit pe toți) copilul era îmbăiat cu apă în care se puneau: lapte, miere, busuioc, pentru ca micuțul să fie alb, sănătos și păzit de cele rele. Apa se arunca la rădăcina unui pom fructifer. După patruzeci de zile urma botezul. Nașii erau uneori nașii de cununie ai părinților, sau copiii acestora. Astăzi, lucrurile se petrec puțin diferit. Nașterile se fac sub supraveghere medicală. În partea de sud a țării, când copilul împlinește un an, are loc *tăierea moșului*. Copilul are parte de o nouă petrecere la care participă familia lărgită și nașii. Copilului i se pune în față o tavă pe care se

Orientare culturală - Anexe

așază diferite obiecte. În funcție de ce alege se spune că se poate afla ce carieră va alege în viață.

Un alt moment important al vieții omului este *căsătoria*. Pentru satul tradițional românesc, nunta este un ceremonial prin care se consfințește trecerea unor tineri în rândul oamenilor, dar marchează și unirea a două neamuri, fiind și un eveniment cu puternice conotații sociale.

Tinerii erau mai întâi logodiți – în prezența părinților, care făceau astfel o înțelegere și în ce privește zestrea pe care o primea viitoarea mireasă. Logodna era urmată de nunta propriu-zisă, care în satul tradițional era fixată de regulă în perioada Cășlegilor, în răstimpul dintre Crăciun și Paște. Dincolo de ceremonia religioasă propriu-zisă, nunta presupunea petrecerea rudelor mirelui cu cele ale miresei. Modalitățile de organizare diferă de la o zonă la alta a țării, dar sunt și lucruri comune.

Astăzi, nunțile seamănă din ce în ce mai mult cu ce se vede în filmele de la televizor. Miresele poartă cu ele ceva împrumutat, ceva albastru, ceva nou și ceva vechi după modelul văzut în filmele americane. În timpul nunții se fură mireasa și nu de puține ori aceasta este dusă în locuri extravagante precum discoteci, mall-uri sau chiar pe stadioane.

Alt aspect important legat de momente din viața omului îl reprezintă *moartea* și practicile ce însoțesc înmormântarea. Aspectele prezentate în cele ce urmează se referă la modalități tradiționale de a trata moartea.

Românii trăiesc extrem de intens moartea persoanelor dragi, pe care le plâng și a căror viață o povestesc prin cântece speciale, numite *bocete*.

Se dă de pomană pentru sufletul mortului, cu aceleași ocazii și în anumite zile dedicate morților. Pomana nu se poate refuza, iar în momentul în care se primește se spune: „Dumnezeu să primească!”, „Să fie primit!”, „Bogdaproste!”. Ca pomană, se oferă colivă, o fiertură din boabe de grâu, și colaci.

Orientare culturală - Anexe

1. Care sunt cele mai importante momente din viața unui om în regiunea / țara de unde proveniți?
2. Descrieți etapele definiției ale acestor momente și comparați cu informațiile pe care le-ați aflat despre români.

Exerciții:

Expresii:

A da în mintea copiilor – a se purta ca un copil

A face nuntă – a se căsători și a organiza o petrecere pentru acest eveniment

A se îmbia ca fata mare la măritiș – a face mofturi, a fi pretențios

A plânge ca o mireasă – a plânge cu ușurință

Nunta de argint – aniversarea a douăzeci și cinci de ani de la căsătorie

Nunta de aur – aniversarea a cincizeci de ani de la căsătorie

A da ortu' popii – a deceda

A muri de moarte bună – a muri din cauze naturale

A scula / a trezi și din morți – se spune despre zgomote sau surse de zgomot foarte intense

A umbla ca după mort – a umbla foarte încet

Ca la mort – oameni adunați în număr foarte mare, fără a fi chemați

A muri de dorul / dragul cuiva – a-i fi extrem de drag de cineva, a iubi cu intensitate pe cineva

Orientare culturală - Anexe

Mortul de la groapă nu se mai întoarce – odată înfăptuite, lucrurile nu cunosc reversul; se spune despre un lucru pierdut ireversibil

Mai mult mort decât viu – sleit de puteri, istovit

A umbla după cai morți – a umbla fără rost, a hoinări

A dezgropa morții – a încerca să ajungi la cauzele lucrurilor

A face pe mortul în păpușoi – a se face că nu știe un răspunsul la o întrebare

A o lăsa moartă – a înceta brusc o acțiune

A băga mortu-n casă – a-i face cuiva neplăceri

A se da de ceasul morții – a face tot ce este posibil

Încercarea moarte n-are – despre încercări care par fi nereușite din start

1. Potrivește cuvintele cu definițiile corespunzătoare:

Nuntă	Slujbă religioasă făcută pentru pomenirea celor morți
Botez	Persoană care ține în brațe pruncul în timpul botezului, devenind astfel rudă cu familia respectivă
Parastas	Căsătorie (religioasă); ceremonial și petrecere organizate cu prilejul unei căsătorii
Mireasă	Obiect în formă de ladă de lemn sau de metal, în care se așază mortul pentru a fi înmormântat; coșciug, raclă
Bocet	Slujitor al unui cult religios, investit cu dreptul de a oficia actele de cult; popă
Naș	Ritual creștin de primire a cuiva printre credincioșii bisericii, însoțit de atribuirea unui prenume
Lăuză	Dar, danie, ofrandă făcute cuiva și servind, potrivit

Orientare culturală - Anexe

	creinței creștine, la iertarea păcatelor, la mântuirea sufletului; milostenie, binefacere
Sicriu	Lamentație improvizată, de obicei versificată și cântată pe o anumită melodie, care face parte din ritualul înmormântărilor (la țară)
Preot	Nume purtat de femeie în ziua sau în preajma căsătoriei sale
Pomană	Femeie care se află în primele 6-8 săptămâni după o naștere

2. Care dintre afirmațiile de mai jos este adevărată și care este falsă: (utilizați pentru a vă ajuta textul aflat la rubrica „Explorare culturală”):

Copilul mic este botezat la vârsta de doi ani.

Mireasa se fură în timpul nunții.

În satul tradițional, o căsătorie însemna unirea a două neamuri.

Copilul se scâldea în lapte și miere.

Ursitoarele vin și azi la copiii din România pentru a le ursi viitorul.

Mortul se bocește de către femeile din casă.

Ca semn de doliu, femeile poartă alb iar bărbații își lasă barbă.

După înmormântare, are loc pomana.

Primul parastasul se face la 6 săptămâni după înmormântare.

3. Completați textul de mai jos, utilizând cuvintele din chenar:

Orientare culturală - Anexe

Cavaler	ceremonia	cinstea	răscumpărată
Nașul mare	mirii	Invitații	tradiție

Marcel și Dana se căsătoresc. Desigur că de la nuntă nu putea lipsi Abdul, coleg de-al lor de la facultate.

Abdul a fost _____ de onoare. După _____ de la biserică, _____ s-au dus la masă, la restaurant. S-au servit mâncăruri variate. După câteva ore, cavalerii au furat _____. Aceasta a ajuns pe stadion. A fost _____ de mire contra unei sticle de whiskey. _____ a plătit și el mai multe sticle. La final s-a strigat _____. _____ au dorit să păstreze această _____.

4. Acesta este textul incomplet al unei invitații la nuntă. Completați spațiile libere astfel încât să se potrivească unei nunți pe care ați organiza-o. Cum se fac invitațiile la nuntă în regiunea de unde proveniți?

<p>Părinții _____ și _____ și _____ și _____ le-au dat viață.</p> <p>_____ și _____ au ajuns să se iubească și să își dorească să fie împreună tot restul vieții.</p> <p>Pe acest drum îi vor călăuzi nașii</p> <p>_____ și _____ și _____</p>
--

Orientare culturală - Anexe

<p>Binecuvântarea o vor primi la Biserica _____, din _____, în data de _____, la ora _____ Pentru a vă bucura alături de ei, sunteți așteptat/ă în data de _____, de la ora _____, la restaurantul _____</p>
--

5. **Descrieți felul în care trebuie organizată o căsătorie în regiunea / țara de unde proveniți. Dați exemple de la propria căsătorie, dacă se poate. Cum se oficia căsătoria în vremea părinților dumneavoastră? În ce fel s-au schimbat lucrurile astăzi?**

6. **Folosindu-vă cunoștințele acumulate până acum, discutați care dintre enunțurile de mai jos nu se potrivește în cazul românilor?**

În România toată lumea organizează nunți fastuoase.

Copiii care nu sunt botezați la câteva luni de la naștere, pot fi botezați mai târziu.

Pentru înmormântări sunt angajate persoane care trebuie să bocească mortul.

Dacă ți se oferă ceva de pomană, trebuie neapărat să refuzi.

Când se primește ceva de pomană, se spune „Dumnezeu să primească”.

Coliva este un desert care se consumă la nuntă.

7. **Așezați în ordine logică frazele de mai jos:**

Cu această ocazie a cumpărat un cadou pentru tinerii ce se vor căsători. De acolo, toată lumea s-a îndreptat spre restaurant. Apoi a mers la biserică, pentru cununia religioasă. Pentru început a participat la cununia de la starea civilă. La restaurant au petrecut până dimineața. Abdul a primit invitație la nunta prietenilor săi. Pe drum, mașinile participanților la nuntă au claxonat încontinuu, pentru a atrage atenția pietonilor.

[Unitatea 12]

Relații de familie

„...acolo, mamă, te zăresc pe tine-ntr-o căscioară”
(George Coșbuc, *Mama*)

Lecția 1

Structura familiei: familia nucleară, familia lărgită

- Scop** – Dezvoltarea unei atitudini pozitive față de valorile familiale românești;
- O1** – Să identifice relațiile create în cadrul unei familii;
- O2** – Să numească gradele de rudenie existente în cadrul familiei nucleare și familiei lărgite;
- O3** – Să definească principalele trăsături ale relațiilor de rudenie.

A. REALITĂȚI ȘI CUVINTE

Citește și reține !

Orientare culturală - Anexe

Neam	Rudă	Rudenie	Familie	Familial
Paternitate	Maternitate	Patern	Matern	Filiație
Soț	Bărbat	Soție	Nevastă	Muiere
Femeie	Tată	Mamă	Fiu	Băiat
Copil	Cocon	Fiică	Fată	Copilă
Cocoană	Frate	Soră	Bunic /-ă	Bun / Bunel
Buna	Tata moș (bunic)	Mama bună (bunică)		Tataie Mamaie
Mașteră	Mama vitregă	Frați vitregi	Cumnat /-ă	Noră
Ginere	Socru	Soacră	Cuscru	Cuscră
Cuscri	Unchi	Mătușă	Văr	Verișor
Văruț	Veric	Vară	Verișoară	Văruță
Nepoată (de frate / soră sau după bunici)			Văr primar	Văr de-al doilea
Naș /-ă	Moașă	A se înrudi	A se încuscri	A se mărita
A se însura	A se căsători	A divorța	A se despărți	A se separa
Separare	A naște	Logodnă	Cununie	Nuntă
Concubinaj				

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Familia este extrem de importantă pentru români. Rezultatele sondajelor despre valori situează *familia* pe primul loc, aceasta fiind și lucrul care le oferă românilor cele mai multe satisfacții. Familiile din mediul rural de la începutul secolului XX erau numeroase, numărul copiilor fiind de multe ori foarte mare. Tinerii se căsătoreau la o vârstă fragedă. Era extrem de important felul în care se încheiau căsătoriile, părinții erau cei care alegeau soțul tinerei fete sau soția băiatului. Fata era pețită și apoi tinerii se logodeau. Mult mai importantă decât căsătoria era de fapt înrudirea dintre neamuri. Tinerii își schimbau statutul social în momentul în care se căsătoreau. Un rol important în întemeierea noii familii îl aveau nașii de cununie, care erau părinții spirituali ai tinerilor căsătoriți.

Astăzi, familia de bază îi include pe cei doi părinți și de regulă un copil, în special în mediul urban. Părinții își concentrează întreaga atenție

Orientare culturală - Anexe

spre educația și susținerea financiară a unui singur copil. Natalitatea este în scădere în România în acest moment.

Bunicii nu locuiesc de regulă cu tinerii căsătoriți, dar de multe ori contribuie activ la creșterea nepotului, sau nepoților dacă este cazul. În anii din urmă (după anul 2000) bunicii sau ceilalți membri ai familiei extinse au căpătat un rol din ce în ce mai important în creșterea copiilor. Acest lucru se datorează migrației pentru muncă din societatea românească. Părinții au plecat în țări precum Italia sau Spania, în vreme ce micuții au rămas în țară în grija bunicii sau a altor rude apropiate.

Unii tineri preferă să nu se mai căsătorească, ci să *coabiteze*. Această formă de locuire împreună a doi tineri se numește și uniune consensuală. Ea poate avea fie cauze economice (tinerii nu își permit să își întemeieze o familie), sociale (tinerii aparțin unor categorii sociale defavorizate). Sunt și tineri care optează pentru această formă de „matrimoniu” din motive ce țin de felul în care văd ei căsătoria. Acestea sunt cuplurile mai puțin tradiționaliste, care au o viziune diferită asupra căsătoriei.

1. Cum arată o familie restrânsă în regiunea / țara de unde proveniți? Pe cine include această familie?
2. Cine contribuie cel mai mult la creșterea copiilor? Părinții sau bunicii? Contribuie în egală măsură?

Exerciții:

Orientare culturală - Anexe

A fi de neam / a fi de neam mare – a fi descendentul unei familii importante în comunitate

Neam de neamul meu – se folosește pentru a sublinia o tradiție de familie

A fi mamă și tată cuiva – a avea grija de cineva ca un parinte

A înjura de mama focului – a vorbi extrem de vulgar

A trage o mamă de bătaie cuiva – a bate pe cineva

Din tată în fiu – referitor la tradiția unei familii

Pe urmele lui taică-său – despre cineva care face ceva la fel ca tatăl său

A fugi de dracu' și a da de tată-său – a evita o problemă și a da de o altă problemă mai gravă

Frate de cruce – frate prin jurământ

A te face frate cu dracul până treci puntea – a accepta un compromis pentru a rezolva o problemă

Frate, frate, dar brânza-i pe bani – expresie folosită atunci când cineva din familie refuză să plătească o datorie

Frații Petreuş – grup de cântăreți de muzică populară celebri , înrudiți între ei

Trei-frați-pătați- plantă

De ochii soacrei – de frica soacrei

Soacră, soacră, poamă acră – expresie folosită pentru a exprima suferințele provocate de o soacră rea unui ginere sau unei nurori

A-și găsi nașul – a fi prins și pedepsit

1. Potrivește cuvintele cu definițiile corespunzătoare:

Nevastă	Persoană de sex bărbătesc, considerată în raport cu părinții săi; copil, fecior, băiat.
Soacră	Ritual creștin de primire a cuiva printre credincioșii bisericii, însoțit de atribuirea unui prenume

Orientare culturală - Anexe

Fiu	A (se) uni prin căsătorie cu cineva
Cuscru	Mama unuia dintre soți, în raport cu celălalt soț
Naș	A rupe relațiile de căsătorie prin divorț; a desface căsătoria în mod legal
A se căsători	Tatăl unuia dintre soți în raport cu părinții celuilalt soț
A divorța	Bărbat căsătorit considerat în raport cu soția lui;
Botez	Femeie măritată
Soț	Persoană care ține în brațe pruncul în timpul botezului, devenind astfel rudă cu familia respectivă.

2. Potrivii cele două jumătăți ale proverbelor, astfel încât ele să aibă înțeles:

Frate, frate	cât te-ai coace și te-ai coace, dulce tot nu te-ai mai face
Te faci frate cu dracul	se spală în familie
Soacră, soacră, poamă acră	și femeia-i gâtul
Bărbatul este capul familiei	până treci puntea
Rufele murdare	dar brânza-i pe bani

3. Completați textul de mai jos, utilizând cuvintele din chenar:

cumnata	fetiță	bunica	părinții	bebeluș
s-au căsătorit		cumnat	socrii	

Orientare culturală - Anexe

Abdul este bun prieten cu Maria și Andrei. I-a vizitat zilele trecute, pentru că l-au invitat.

Tinerii _____ anul trecut. Acum au și un _____. Este _____. Uneori, când Maria are de învățat și Andrei e la lucru, _____ micuței are grijă de ea. _____ nu locuiesc cu cei tineri, dar îi vizitează. Duminica, Maria și Andrei merg la _____ Mariei la masă. Ei sunt _____ lui Andrei. Se înțeleg foarte bine. Maria are și o soră. Se numește Ioana. Ea este _____ lui Andrei. Soțul Ioanei este _____ lui Andrei și Mariei.

4. Pornind de la exemplul familiei formate din Andrei și Maria, care sunt soț și soție, completați următorul tabel:

Exemplu. Mama Mariei este pentru Andrei	Soacră
Sora Mariei este lui Andrei	
Soțul surorii Mariei este pentru Maria	
Tatăl Mariei este pentru Andrei	
Mama Mariei este pentru fetița Mariei și a lui Andrei	
Mama lui Andrei este pentru mama Mariei	
Maria este pentru Andrei	
Sora Mariei este pentru fetița Mariei și a lui Andrei	
Soțul surorii Mariei este pentru fetița Mariei și a lui Andrei	

5. Construiți arborele genealogic al familiei dumneavoastră și explicați celorlalți cursanți care sunt legăturile dintre membrii familiei dumneavoastră. Care sunt cele mai

importante relații din familie? Ce se întâmplă în cazul în care aceste relații se deteriorează?

6. Având în față poze de familie (ale dumneavoastră sau ale rudelor dumneavoastră) spuneți povestea fiecărui membru. Discutați cum se formează o familie în regiunea din care proveniți?

7. Comentați următoarele afirmații. Argumentați-vă opinia:

Soția are cel mai important rol în gospodărie.

Copiii trebuie educați de ambii părinți, în egală măsură.

Bunicii trebuie implicați în viața tinerilor.

Unchii și mătușile trebuie consultați când se ia o decizie importantă pentru viitorul unui copil.

[Unitatea 13]

Viața socială – timp liber

„Să stăm de vorbă, să vorbim, să spunem cuvinte/ lungi, sticloase,
ca niște dălți ce despart/ fluviul rece în delta fierbinte”

(Nichita Stănescu, *Ce bine că ești*)

Lecția 1

Bunele maniere. Ce facem în timpul liber?

Orientare culturală - Anexe

- Scop** – Dezvoltarea unei atitudini pozitive față de regulile de comportament civilizată specifice culturii românești, care să faciliteze adaptarea socială și promovarea propriilor valori culturale;
- O1** – Să cunoască principalele reguli de comportare civilizată în societatea românească;
- O2** – Să-și exprime viziunea proprie asupra comportamentului civilizată în societate;
- O3** – Să cunoască modalitățile de petrecere a timpului liber specifice societății românești;
- O4** – Să își exprime propriile preferințe față de petrecerea timpului liber.

A. REALITĂȚI ȘI CUVINTE

Citește și reține !

sfârșit de săptămână/ week-end	vacanță	sărbătoare	zi liberă
concediu	viață socială	pasiune/hobby	
viața personală	recreație	distrație	agrement
pauză	divertisment	odihnă	refacere
amuzament	tratament	stațiune balneo-climaterică	
recuperare	comunicare	comuniune	
socializare	club	asociație	
comunitate	fundație	teatru	operă
societate	restaurant	librărie	concert
stadion	festival	târg	
spectacol			

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Expresii:

Din timp în timp – rar, câteodată

Cu timpul – treptat

Orientare culturală - Anexe

La timpul potrivit – până nu e prea târziu

Pe timpuri – în trecut, demult

Tot timpul – mereu

A-i trece timpul cuiva – a nu mai avea vârsta potrivită pentru ceva

A pierde timpul – a nu face nimic

A avea liber/ a-și lua liber – a avea permisiunea de a nu merge la serviciu

A fi liber – a avea timp liber, a nu fi ocupat cu vreo activitate

A pune pe liber – a concedia, a da afară

A da frâu liber – a da libertate de acțiune

În aer liber/ sub cerul liber – în afara clădirilor, fără a avea acoperiș deasupra capului, în mijlocul naturii

A avea mână liberă – a i se permite să acționeze după bunul plac

Cameră liberă/ scaun liber – care nu este ocupat sau rezervat de altcineva

Liberă trecere – care nu este supus controlului vamal

Intrare liberă – intrare care nu necesită bilet de intrare sau legitimație

Fără odihnă – în continuă mișcare, neastâmpărat

Casă de odihnă – pensiune în stațiunile de odihnă, formă de cazare pentru tratament sau refacere

Odihnă activă – activitate recreativă care implică sportul sau mișcarea

Odihna de veci – moartea

Proverbe românești:

Toate la timpul lor.

Muncim pentru a trăi, nu trăim pentru a munci.

Când mori nu iei nimic cu tine.

Cine se aseamănă, se adună.

Exerciții:

- 1. Citiți fragmentul de mai jos și descrieți o masă în familiile din regiunea din care proveniți.**

„Bunele maniere la masă – Piatra de încercare a educației.

Cum aranjăm masa:

Masa familială, cea de toate zilele, trebuie să fie și ea apetisantă și îngrijită, ca și cea festivă. Un vechi dicton spune că «omul inteligent se hrănește cu ochii». E de preferat o farfurie de faianță, intactă, uneia de porțelan care e ciobită, chiar dacă a fost cândva foarte frumoasă. Vom folosi o față de masă din in, apretată, în locul uneia dintr-o țesătură scumpă, dar plină de pete. Pentru mesele festive, fața de masă și șervețelele vor fi și ele festive, de o albeață imaculată, dar pentru reuniuni intime se pot folosi și fețele de masă colorate. În nici un caz nu le vom folosi pe cele din material plastic, chiar dacă imită perfect cea mai sofisticată țesătură. E bine să așezăm sub fața de masă un molton subțire care protejează furnirul mesei. Trebuie să asigurăm un anumit spațiu pentru fiecare invitat, chiar și pentru cei foarte bine educați, care știu să țină coatele lângă corp. Ca musafirii să se simtă confortabil, acest spațiu trebuie să fie de cel puțin 50 cm.”

(Fragment adaptat după Aurelia Marinescu, *Codul bunelor maniere astăzi*)

- 2. Alegeți din cuvintele de mai jos pe cele care caracterizează o ființă civilizată. Argumentați-vă opinia:**

Orientare culturală - Anexe

simțul măsurii	toleranța	îngăduința față de nevoile celorlalți	
echilibrul	agresivitatea	forța	calmul
grația	autocontrolul	nervozitatea	impulsivitatea
superioritatea față de ceilalți		nestăpânirea	egoismul
generozitatea	aspectul exterior îngrijit		neglijența
răbdarea	respectul	concilierea	disprețul
mizantropia	intoleranța	prejudecata	modestia
aroganța			

3. Citiți fragmentul de mai jos și discutați despre formele de salut în zona din care proveniți.

Salutul este formula care ne poate pune de la bun început într-o lumină favorabilă atunci când intrăm în contact cu ceilalți. De salut depinde prima impresie pe care și-o face cineva despre noi. Ratarea acestui moment poate compromite relația noastră cu celălalt.

Cum și unde salutăm?

La țară sau în orașele mici se salută pe stradă și necunoscuții.

În marile orașe se salută persoanele cunoscute anterior, persoanele care însoțesc cunoscuți sau persoanele pe care le întâlnim în încăperea în care intrăm.

În societatea românească, bărbatul este cel care salută primul. Dacă are pălărie, și-o scoate discret pe stradă și apoi și-o pune la loc. Dacă intră cu pălăria pe cap într-o încăpere, și-o scoate și o păstrează deoparte până la părăsirea încăperii. Bărbatul își descoperă capul și dacă întâlnește pe stradă un convoi funerar sau dacă participă la o manifestare la care se intonează imnul unui stat sau se ridică un drapel.

Dar să revenim la momentul întâlnirii cu alte persoane și la salut. Cei care sunt salutați răspund cu o voce suficient de puternică

Orientare culturală - Anexe

pentru a fi auziți, dar nu prea zgomotos pentru a-i nu-i deranja pe cei din jur. Salutul poate fi însoțit de o ușoară mișcare a capului și chiar de un surâs. Uneori domnii își strâng mâinile în semn de respect. În Europa cel mai comun salut de acest fel implică mâinile dreapte, care se strâng, dar nu atât de puternic încât să-i zdrobim oasele celuilalt, nici doar atingând vârful degetelor celuilalt și nici prea moale și lipsit de convingere. În cazul bărbaților, mâna nu este niciodată înmănușată atunci când salută.

Domnii se ridică de pe scaune, atunci când sunt salutați de o doamnă. Doamnele, nu. Ele sunt cele care întind mâna primele, dacă doresc. Tot astfel, vârstnici sau superiorii în rang sunt cei care întind mâna primii. În lipsa acestui gest, cei mai tineri sau cei inferiori în rang nu întind mâna.

Când este binevenită o strângere de mână?

La încheierea unei afaceri, la exprimarea condoleanțelor, atunci când felicităm, mulțumim sau ne cerem scuze.

Supraviețuiește încă în Europa un obicei demodat – sărutul mâinii doamnei. Dacă un domn insistă să-și exprime respectul în acest fel, el trebuie să știe că nu se sărută mâna cu adevărat, ci doar se apropie buzele de ea, fără a o atinge. Acest salut este acceptabil doar în interior, nu pe stradă, și numai dacă doamna acceptă. Gestul este foarte curtenitor și prea puțin practicat în societatea de azi. Nu este recomandat în mediul de afaceri.

Când se sărută oamenii pe obraji în semn de salut? De câte ori?

În România acest fel de salut este frecvent între prieteni foarte apropiați. Nu este recomandat pe stradă, decât în autogări, gări sau aeroporturi, la întâlnire sau despărțire.

- 4. Citiți fragmentul de mai jos și discutați despre varianta preferată de dumneavoastră pentru a vă petrece timpul liber:**

Orientare culturală - Anexe

„A început nebunia de 1 Mai! Înghesuiala în trenurile spre munte și spre mare!

Un loc mai potrivit ca Vama Veche nu există să-ți începi primul week-end din sezonul estival. Asta spun tinerii care s-au instalat deja pe plajă acolo și au început petrecerea. Cei mai curajoși nu s-au putut abține să nu facă și o baie astăzi, deși erau zgribuliți când au ieșit pe mal. S-au încălzit însă rapid sub soarele fierbinte. Sunt deja aproape 3.000 de turiști în Vama Veche. Cam toată plaja este ocupată de corturi. După petrecerile de azi-noapte, unii se odihnesc acum și au adormit direct pe nisip sau în paturi improvizate. Cei care nu au avut somn se revigorează în apa mării. Vremea ține oricum cu petrecăreții.

Afară sunt aproape 20 de grade și nici nu se anunță ploi. (...)Tinerii care s-au grăbit și-au venit încă de ieri spre litoral au și stabilit modelul distracției în Vamă - bar deschis, foc de tabără și muzică bună la buza mării.(...)

În cealaltă direcție, spre munte, suntem atrași de peisaje cu verdeață dar și cu părții încă bune de schiat, în Valea Dorului, la peste 2.000 de metri altitudine. Deși n-a mai nins de săptămâna trecută temperaturile scăzute au menținut stratul de zăpadă de pe părții. În Valea Dorului sunt trei părții care pot fi folosite - Valea Soarelui, Valea Dorului – Varianta și Scândurari. Pentru toate trei există instalații de transport pe cablu care vor funcționa normal în tot acest weekend. Meteorologii anunță vreme bună, cu soare, așa că, după schi sau snowboard, se va putea face plajă. Accesul spre Valea Dorului se face cu telecabina din Sinaia. E de așteptat să fie aglomerație la telecabină pentru că vor urca pe munte nu numai schiorii, ci și turiștii dornici de plimbare. În ciuda aglomerației ce se anunța, cabanierii din Bucegi n-au săltat prețurile la cazare - o

Orientare culturală - Anexe

cameră de două locuri costă între 80 și 100 de lei pe noapte.” (Text adaptat după <http://m.incont.ro/turism-intern>)

- 5. Filmul este unul dintre produsele artistice cele mai populare, care unește oameni din țări și culturi diferite. Citiți textul de mai jos și discutați despre filmele dumneavoastră preferate și despre cinematografele sau sălile de spectacol din regiunea din care proveniți.**

„«Operation Kino» – prima Caravană a filmelor din Balcani

După succesul înregistrat cu proiectul Caravana Filmelor, inițiat în 2009, organizatorii Festivalului Internațional de Film Transilvania (TIFF) și-au propus să continue campania de promovare a cinematografiei, printr-un eveniment amplu, cu o acoperire internațională.

TIFF, împreună cu Festivalurile de Film de la Sofia, Sarajevo și Istanbul vor demara programul Operation Kino / Caravana TIFF, finanțat de programul Media International al UE și menit să îndrepte atenția publicului către o mai bună circulație și distribuție a filmelor europene sau din țări aflate în afara Uniunii. În România, Operation Kino se va desfășura după încheierea celei de-a noua ediții a Festivalului Internațional de Film Transilvania, în perioada 16 iunie – 1 august 2010. Pe același model, proiectul demarează în fiecare din celelalte trei țări partenere, în imediata apropiere a terminării fiecărui festival în parte. (...)

Fiecare festival va realiza o selecție de 10-15 lungmetraje, pe care le va prezenta în acele orașe sau regiuni în care publicul nu are acces la un cinematograful sau în care proiecțiile se desfășoară în condiții tehnice care lasă de dorit. (...)

Între filmele confirmate până în acest moment ca făcând parte din programul Operation Kino se numără viitoarea premieră

românească *Caravana cinematografică*, în regia lui Titus Muntean, avându-i în distribuție pe Mircea Diaconu, Dorian Boguță și Iulia Lumânare și filmul bulgăresc *The World is Big and Salvation Lurks around the Corner*, nominalizat pe shortlist-ul de Oscar la categoria „Cel mai bun film străin”.

În România, Operation Kino va ajunge la Mediaș, Zalău, Brașov, Târgu Mureș, Bacău, Timișoara, Oradea, Baia Mare, Alba Iulia, Turda, Deva, Sighișoara, Iași, Bistrița, Bran, Tulcea, Sulina, Constanța, Vama Veche.” (Text adaptat după un anunț oferit de site-ul www.tiff.ro.)

[Unitatea 14]

Adaptare culturală și integrare socială

„...ce să mai vorbim, acum am copii preșcolari și tot ce a fost mi se pare un vis”

(Mircea Cărtărescu, *Poema chiuvetei*)

Lecția 1

Cum trecem peste șocul cultural?

- Scop** – Folosirea achizițiilor lingvistice deja acumulate precum și a bagajului cultural propriu pentru a descrie felul în care percep România și pe români, dar și pentru autodefinire;
- O1** – Să numească atribute care definesc România și românii;
- O2** – Să numească atribute care definesc țara din care provin și comunitatea etnică din care fac parte;

Orientare culturală - Anexe

- 03 – Să identifice diferențe și asemănări între cultura din care provin și cultura românească;
- 04 – Să cunoască povestea de viață a unor persoane cu experiențe asemănătoare celor pe care le trăiesc ei;
- 05 – Să exprime sentimente și să-și rezume propria experiență de viață;
- 06 – Să exprime angoasele și incertitudinile legate de existența lor în societatea românească;
- 07 – Să rezume un plan de viață de succes la care să se poată raporta în viitor.

A. REALITĂȚI ȘI CUVINTE

Citește și reține !

țară	acasă	familie	amintire	memorie
dor	tradiție	identitate	diferență	asemănare
interdicție	libertate	pace	război	democrație
dictatură	refugiat	imigrant	emigrant	resortisant
destin	noroc	speranță	trecut	prezent
viitor				

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Acest manual a încercat să vă ghideze prin cultura și societatea românească, oprindu-se asupra câtorva imagini definitorii pentru înțelegerea lumii în care încercați să vă integrați.

Putem remarca împreună faptul că România este o țară a diversității. Am putea vorbi chiar despre mai multe culturi, dacă privim această țară din perspective culturale, sociale, religioase, profesionale sau etnice.

Există totuși un standard comportamental pe care toți locuitorii acestei țări îl acceptă și îl pretind de la cei cu care conviețuiesc. Acest standard poate fi diferit de cel din cultura din care proveniți dumneavoastră. De aceea anumite practici sau atitudini ale românilor vi se pot părea ciudate, contradictorii sau chiar inacceptabile.

Orientare culturală - Anexe

Pentru a vă integra cu succes în România trebuie să fiți flexibili, deschiși schimbării, atenți la cei din jur, dispuși și curioși să aflați informații cât mai multe despre cultura și civilizația românească. Puneți fără rețineri întrebări pentru a afla răspunsurile care vă pot asigura supraviețuirea și atingerea standardului de viață pe care vi-l doriți.

Majoritatea noilor veniți într-o altă țară sau cultură experimentează ceea ce antropologii numesc „șocul cultural”. Toate stările de angoasă sau de descurajare datorate schimbării mediului de viață pot fi depășite pe măsură ce indivizii devin mai independenți și mai capabili să se afirme ca persoană, dincolo de stereotipurile etnice sau sociale, să își câștige o existență decentă, respectul și recunoașterea celorlalți.

Adaptarea la o nouă cultură poate dura, pentru unele persoane, ani de zile. Comunicarea cu cei care au reușit să se adapteze, trăind experiențe de viață similare, este foarte importantă pentru a reuși.

Exerciții:

Expresii:

A umbla hai-hui. – a umbla dintr-un loc în altul, fără țintă

Cei de-acasă – familia, rudele apropiate

Așa mai vîi de-acasă – așa se înțelege ce vrei să spui

A nu-i fi cuiva boii acasă – a nu se simți bine, a fi trist, a nu avea chef

A avea cei șapte ani de acasă – a fi bine educat

A fi dus de acasă – a nu fi normal, a fi ciudat/ nebun

Proverbe:

Nu-i niciunde ca acasă.

Acasă poartă-te cum îți vine, când ești musafir, poartă-te cum se cuvine.

Orientare culturală - Anexe

Cine n-a dormit pe piatră printre străini nu știe prețul rogojinii de acasă.

Neștiute sunt căile domnului.

Ce ție nu-și place, altuia nu-i face.

Nimeni nu e profet în țara lui.

Norocul e după cum și-l face omul.

Munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă-n poartă.

O viață avem.

Omul cu rude/prieteni nu pierde.

Prieteni să ai puțini, dar buni.

Prietenul la nevoie se cunoaște.

Omul sfințește locul

Speranța moare ultima.

<p>Ce proverbe asemănătoare există în cultura dumneavoastră? Explicați semnificația lor.</p>

1. Discutați în grup, răspunzând la următoarele întrebări:

- Ce știați despre România înainte de a ajunge aici?
- Ce va surprins cel mai tare când ați ajuns aici?
- Ce va place cel mai mult la români?

2. Scrieți cuvântul „român” în centrul unei pagini, adăugați de jur împrejur cuvinte prin care descrieți felul de a fi al românilor. Pentru a vă ajuta, citiți lista de cuvinte de mai jos. Observați așezarea unora dintre cuvinte în perechi de antonime:

ospitalier – inospitalier

xenofob – tolerant

sociabil – retras

Orientare culturală - Anexe

comunicativ / extrovertit-introvertit
modern – tradiționalist/ conservator
statornic – nestatornic/ schimbător
încăpățânat - maleabil
sincer – duplicitar/ mincinos
ambitios – delăsător
optimist – pesimist
frumos – urât
cald – rece
calm – agitat
flegmatic – coleric
rațional – irațional
timid – îndrăzneț
pașnic - războinic
politicos – nepoliticos
credincios – necredincios
fidel – infidel
harnic – leneș
vesel – serios
generos – egoist/ zgârcit
inteligent – prost
risipitor – strângător/cumpătat
șmecher – naiv
lăudăros – modest
inventiv
ironic
curios
egocentric
pasional

Orientare culturală - Anexe

3. - Realizați în același mod o schemă care să prezinte trăsăturile definitorii ale oamenilor din comunitățile din care proveniți.
 - Comparați schema dumneavoastră cu cea a colegilor. Discutați asemănările și deosebirile dintre oamenii aparținând unor culturi diferite.
 - Comentați stereotipurile și felul în care ele simplifică și generalizează, greșind de cele mai multe ori și împiedicându-ne să vedem adevărata persoană în spatele etichetelor.

4. Completați lista de mai jos, adăugând pentru fiecare categorie un singur cuvânt care să reprezinte cultura din care proveniți. Încercați să prezentați celorlalți propria cultură, pornind de la aceste cuvinte-cheie. Motivați alegerea lor:

plantă –.....

animal –.....

fel de mâncare –.....

băutură –.....

instrument muzical –.....

joc/ sport –.....

sărbătoare -.....

personalitate artistică sau culturală –.....

personalitate istorică sau politică –.....

5. Citiți următorul fragment și răspundeți la întrebările de mai jos:

„Malin Hassan Mohamed spune că a crescut odată cu războiul civil din țara lui natală. «În Somalia se dau în permanență lupte. Am văzut oameni murind lângă mine, l-am văzut și pe tatăl meu murind

Orientare culturală - Anexe

împuşcat de un asociat de-al său pentru a-i fura afacerea cu legume și fructe și toți banii pe care-i deținea», povestește tânărul care a împlinit anul acesta 18 ani.(...)

În luna mai a anului 2007, Hassan Mohamed a luat calea Moscovei, ajutat de traficanții de persoane.(...)

Tânărul povestește că erau opt somalezi în grupul din care mai făceau parte și afgani, indieni și pakistanezi și că pe perioada șederii lor în Rusia au fost hrăniți doar cu pâine și apă, o dată pe zi. (...)

Hassan vrea să uite lunile de coșmar petrecute în capitala Rusiei. El este convins că teroarea dinaintea fugii sale din Somalia și lunile din Moscova l-au făcut alt om. «M-am maturizat. Poate forțat. Uneori am momente când mă simt de 100 de ani», spune el. Somalezul recunoaște că, uneori, îl copleșesc amintirile din lunile în care a trăit ascuns și cele legate de Moscova și de ororile văzute acolo. Dar își impune să privească înainte și să lase în urmă tot răul prin care i-a fost dat să treacă. (...)

După două luni de chin și incertitudine în capitala Rusiei, traficanții i-au urcat pe fugarii somalezi într-o mașină și au pornit la drum. După o călătorie fără întrerupere de aproape o zi, s-au trezit în munți, înfomețați, obosiți și speriați. « Nu aveam habar că eram pe teritoriu ucrainean. Nici nu știam de existența acestei țări. Cărașii - ne-au arătat drumul și ne-au spus că, după ce trecem munții, ajungem în Austria», spune Hassan. Așa au ajuns somalezii în Sighetu Marmației

«Am locuit în Sighetu Marmației până în decembrie 2008. La începutul lui 2009 am venit în Baia Mare și am absolvit un curs intensiv de limba română ce a durat șase luni», spune tânărul. În mod normal, un astfel de curs durează chiar și un an, însă Hassan a fost hotărât să învețe limba țării care l-a adoptat în cel mai scurt timp posibil.

Orientare culturală - Anexe

«Îmi place aici, am prieteni mulți. Cultura somaleză este foarte diferită de cea a românilor. Dar cele două popoare se aseamănă atunci când vine vorba de generozitate și ospitalitate » (...). Lui Hassan îi plac profesorii de la Liceul *Eminescu* și nu se plânge că trebuie să învețe pentru toate materiile într-o limbă străină. « Mai stâlcește unele cuvinte, însă e un băiat deștept și prinde repede. Nu avem probleme cu el», spune profesorul de informatică al lui Hassan.(...)

Crăciunul trecut și l-a petrecut la un coleg din localitatea Dănești. «Colegul meu are o verișoară care nu a văzut niciodată un negru. Am vrut să-i facem o surpriză de Crăciun. Am învățat chiar și colinde românești, iar când am intrat pe ușă, am început să cântăm. » În plus, tot în Maramureș a văzut întâia oară zăpadă. «În Somalia nu ninge», spune Hassan. «Mi-a rămas dragă amintirea primilor fulgi pe care i-am văzut aici, în România. Cu prietenii mei din Baia Mare, am fost de mai multe ori pe pârtia din Căvnic, unde am pus pentru prima oară schiurile în picioare și m-am dat și cu sania». Tânărul spune că pârtia a fost o experiență extraordinară. Îi place iarna, dar să nu fie exagerat de frig.

«Vin totuși din Somalia, nu sunt prieten cu frigul! » Pe de altă parte, Hassan mărturisește că s-a obișnuit ca lumea de pe stradă să se uite ciudat la el. «Băimărenii nu mă privesc cu răutate, doar cu surprindere. În tot orașul, nu cred că există mai mult de cinci-șase negri. Am un prieten venit în Baia Mare tocmai din Etiopia, cu el mă înțeleg ca și cum ar fi fratele meu mai mare.» Singurele lui nemulțumiri sunt legate de mâncarea românească. «Felurile de mâncare românești au un cu totul alt gust decât cele de acasă, din Somalia. M-am obișnuit greu, dar acum mănânc și sarmale, și tot felul de ciorbe și supe. Îmi place slănină cu ceapă», subliniază moroșanul somalez. De multe ori, adolescentul este invitat acasă, la

Orientare culturală - Anexe

colegii lui, la masă. «Colegii mei sunt extraordinari. La fel, și părinții lor. Mă cheamă la ei să mănânc, sunt alături de mine.», spune el.(...)

«Mi-am luat viața în propriile-mi mâini în clipa în care am părăsit Somalia. Am nevoie de certitudini. Pe viitor trebuie să mă orientez într-o direcție care-mi va oferi un serviciu bine plătit», adaugă el. Băiat harnic, a lucrat vara trecută la o firmă din oraș, la asamblări de canapele, pentru a face rost de bani. «Nu pot spune că a fost ușor. Diminețile, mergeam la cursurile de română, iar apoi, până seara, lucram la canapele», povestește el. În zilele libere, Hassan merge prin cluburi, împreună cu colegii. «Ne mai și distrăm uneori. Însă niciodată nu sărim calul și nu supărăm pe nimeni. Mi-e dor de muzica somaleză, însă a început să-mi placă și cea românească.» Spune că Maramureșul e un județ frumos pe care a avut norocul să-l viziteze în cei trei ani de când locuiește aici.”

(Text adaptat după un articolul publicat de Monika Krajnik, *Moroșanul somalez*, în ziarul „Adevărul”, ediția din 6 martie 2010)

- a. Ce spune Malin Hassan Mohamed despre țara din care provine?
- b. Cum a ajuns Hassan în România?
- c. Prin ce se aseamănă cultura somaleză de cea românească?
- d. Ce îi place lui Hassan în România?
- e. Ce nu-i place lui Hassan în România?
- f. Ce planuri de viitor are Hassan?